

متن پرسش

با سلام: استاد متاسفانه در آستانه ماه مبارک در اکثر سایتها و کانالها روزه و روزه داری در سطح لاغر شدن و صرفاً صحت بدن و رفع مشکل معده و اینجور موارد تنزل داده شده در حالیکه سی روز و هر روز ۱۷ ساعت مواد غذایی نخوردن از نظر طبی چندان معقول نیست اما وقتی همین موضوع در راستای تربیت روح و نفس و در جهت توحید قرار می‌گیرد بهترین نوع عبادت می‌شود و جسم تربیت می‌شود. غرض اینکه این میزان بی‌توجهی به سطح ملکوتی روزه و اکتفا به جنبه های صرف جسمی حق این مایده الهی را ادا نمی‌کند و سطح این عبادت فاخر را خودمان داریم پایین و پایین تر می‌آوریم. نظرتان را بفرمایید.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: کاملاً قضیه همان‌طور است که می‌فرمایید زیرا قرآن در تبیین جایگاه روزه می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ» [۱] این آن جوعی است که می‌تواند زیر فرمان حضرت رحمان به واسطه ی رسول خدا (ص) انسان را به تقوا برساند و او را حاکم بر امیال نفسانی خود کند. شما ابتدا باید به حقیقت جوع رسیده باشید تا معنی این آیه برایتان روشن شود و گرفتار افراط و تفریط نگردید و گرنه بعضی آنچنان در جوع و گرسنگی افراط می‌کنند که روزی يك بادام می‌خورند. چون از يك طرف متوجه اند گرسنگی و جوع چه اندازه حیاتبخش است و با گرسنگی چه حالات خوبی به دست می‌آورند و از طرف دیگر چون در ذیل شریعت الهی عمل نمی‌کنند، هماهنگ با سایر عوامل موجود در هستی نیستند و لذا به مطلوب حقیقی نمی‌رسند. اینجاست که من نمی‌دانم وقتی آیه ی فوق در رابطه با روزه آمد از فرط شادی چه حالی به پیامبر (ص) و مؤمنین دست داد. معلوم است که خداوند مسیر ارزنده ای را در جلو مسلمانان گشودند و با آن قسمت که فرمود: «كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ» روشن نمودند این مسیری است که انسانیتِ انسانها اقتضای آن را دارد و هیچ سالکی در هیچ دوره ای از آن مستثناء نیست. خداوند با قسمت اخیر آیه سلوك مسلمانان را به همه ی موحدان تاریخ متصل کرد تا مسلمانان گمان نکنند از آنها عقب افتاده اند. در آخر آیه روشن می‌کند؛ هرکس خواست به تقوا برسد و از حاکمیت بُعد ظلمانی خود آزاد شود باید در ذیل شریعت الهی روزه داری کند. انسان ابتدا باید از خود بپرسد مرز جوابگویی به میلهایش کجاست و چگونه باید بر آنها حاکم شود تا معنی «لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ» که آخر آیه آمده است را بفهمد و بداند به او خبر دادند از این طریق امکان کنترل میلهها فراهم است و مرز کنترل

میلهها نیز مشخص می شود. در این آیه می فرماید: امید است چنین ملکاتی برای شما حاصل شود که بتوانید بر امیال خود حاکم گردید. گفت:

گرچه بهشتت نه به کوشش دهند

آنقدر ای دل که توانی بکوش

موفق باشید.

---

[۱] (۳) - سوره ی بقره، آیه ی ۱۸۳.